

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра державного будівництва

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМО-ПРОЕКТУВАЛЬНА ТЕХНІКА
ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 32 с.

Розробники:

Петришина Марина Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Чиркін Антон Сергійович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри державного будівництва
(протокол № 20 від 22 червня 2021 р.)

Завідувачка кафедри – Серьогіна Світлана Григорівна, докторка юридичних наук, професорка

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	13
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	13
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	15
5. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання.....	17
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	19
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» розроблена відповідно

до освітньо-професійної програми «Право» підготовки магістрів спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4, 0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 3		Рік підготовки: 2021-2022	Рік підготовки: 2021-2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин – 120		1-2	1-2
		Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 – 4, самостійної роботи студента – 6 – 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета – формування цілісного уявлення про сучасний стан, проблеми, перспективи правового регулювання нормопроектувальної техніки та практику її реалізації в умовах адаптації до законодавства ЄС, вироблення основних умінь і навичок використання нормопроектувальної техніки, застосування законодавства у цій сфері, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- вивчення доктринальних підходів у сфері нормопроектувальної техніки;
- аналіз проблем нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах;

- виявлення та критичне осмислення основних проблем та напрямів адаптації національної системи законодавства до законодавства Європейського Союзу;

- з'ясуванні ролі Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності, а також практики її здійснення;

- формування уявлення про основні фактори та обставини застосування правил формування змісту нормативно-правових актів;

- усвідомлення ролі і значення правової експертизи як одного із дієвих засобів попередження, а також усунення нормотворчих помилок;

- дослідження процедурно-процесуальних особливостей проведення державної реєстрації нормативно-правових актів;

- визначення основних проблем у зазначеній, а також новітніх підходів до удосконалення нормопроектувальної діяльності.

Пререквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці.

Кореквізити: адміністративні послуги в сфері юстиції; конституційний механізм захисту прав людини.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН – 1.	Розуміння сутності та значення сучасних доктринальних підходів до поняття «нормопроектувальна техніка» і використовувати їх при дослідженні пов'язаних правових явищ та процесів.
РН – 2.	Здатність застосовувати системний підхід при дослідженні особливостей нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах.
РН – 3.	Здатність до критичного аналізу проблем у сфері адаптації національної системи законодавства до законодавства ЄС.
РН – 4.	Уміння використовувати передові методики, інструменти, правила формування змісту нормативно-правових актів.
РН – 5.	Здатність самостійно збирати, систематизувати і обробляти дані, необхідні в процесі нормопроектувальної діяльності.
РН – 6.	Уміння використовувати набуті знання та навички під час проведення правової

	експертизи.
РН – 7.	Розуміння ролі і значення різних акторів, у тому числі, Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення та практики здійснення нормопроекування.
РН – 8.	Здатність самостійно орієнтуватися у процедурно-процесуальних особливостях проведення державної реєстрації нормативно-правових актів.
РН – 9.	Уміння застосовувати новітні підходи до вирішення проблем у сфері нормопроекування та державної реєстрації нормативно-правових актів.
РН – 10.	Здатність оцінювати сучасний стан, а також перспективи впровадження заходів щодо удосконалення різних аспектів і напрямів нормопроекувальної діяльності, у тому числі, у межах концепції тотальної цифровізації (діджиталізації).

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

- ЗК. 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК. 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК. 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК. 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК. 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК. 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.
- ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.
- ЗК1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.
- ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи

Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС

Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації. Сучасні правові доктрини та принципи права у процесі здійснення нормопроектувальної (нормотворчої) діяльності органами державної влади та місцевого самоврядування. Проблеми нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні. Особливості правового регулювання нормопроектувальної діяльності у зарубіжних країнах: досвід держав-членів ЄС та пострадянських держав. Завдання і значення нормопроектувальної техніки для формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні.

Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС. Проблема правової інтеграції: проблеми розуміння та основні особливості. Вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. Тенденції до уніфікації та стандартизації законодавства як засіб наближення права України до права ЄС. Проблеми

адаптації та гармонізації законодавства України до *acquis communautaire*. Взаємодія міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України у питаннях оптимізації нормотворчої діяльності.

Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила.

Нормопроектувальна техніка: поняття, сутність та значення. Основні засоби та правила нормопроектувальної техніки. Інструменти нормопроектувальної техніки. Проблеми використання та оптимального поєднання правил, засобів та інструментів нормопроектувальної техніки в умовах реформування державно-правового життя та європейської інтеграції.

Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки. Основні актори процесу вироблення і правового оформлення правил та засобів техніки нормопроекткування. Завдання і роль Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності. Правовий моніторинг як один із засобів забезпечення ефективності законодавства та правового регулювання в цілому. Оцінка законодавства. Розробка методичних рекомендацій у зазначеній сфері та їх значення для практики нормотворення.

Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та обставини їх використання

Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів. Прогнозування і планування як вихідні умови нормопроекткування. Встановлення необхідності правового регулювання: збір, обробка, представлення необхідної і достовірної інформації (результати соціологічних досліджень, опитувань, аналіз зарубіжної практики правової регламентації правовідносин тощо). Генерування ідеї, формулювання нормотворчої пропозиції, розробка концепції нормативно-правового акту. Пошук оптимального вирішення питання правового регулювання певного виду суспільних відносин: мета правового регулювання, цілі проекту акту, завдання, способи досягнення поставленої цілі, очікувані результати, побічні

наслідки тощо. Забезпеченість рішення. Інші вимоги та правила формування змісту нормативно-правових актів.

Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів. Загальна характеристика засобів словесного вираження нормативно-правового змісту. Особливості функціонування української мови як державної. Проблеми правового забезпечення функціонування державної та інших мов в Україні. Державні мовні стандарти. Вимоги до стилю викладення нормативно-правового змісту. Актуальні тенденції спрощення юридичної мови та стилю.

Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у контексті мовної реформи. Вимоги до застосування правових термінів. Стандарти правничої термінології. Актуальні питання вітчизняного правничого термінознавства. Поняття термінів законодавства і термінів юридичної науки. Використання чужомовних та інтернаціональних термінів в українській юриспруденції. Практичні аспекти використання (застосування) правничої термінології в процесі формування (створення) нормативно-правового акту (нормотворчості, нормопроектувальної діяльності).

Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроектування та новітні підходи до їх вирішення

Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилок. Правові засади проведення експертизи проектів нормативно-правових актів. Суб'єкти експертизи. Роль (мета, завдання) застосування експертизи в процесі нормотворення. Порядок проведення правової експертизи нормативно-правового акту (правова експертиза як один з основних етапів нормопроектувальної діяльності). Правова експертиза як запорука (гарантія) удосконалення вітчизняного законодавства. Зарубіжний досвід інституту експертизи проектів нормативно-правових актів.

Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України. Нормативна регламентація (правова основа) державної реєстрації нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення державної реєстрації нормативно-правових актів. Процедурно-процесуальні аспекти державної реєстрації нормативно-правових актів. Напрями вдосконалення правового забезпечення державної реєстрації нормативно-правових актів.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку. Правові та організаційні засади функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів як засіб доступу громадян до правової інформації. Порядок доступу до документів інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Процедура включення нормативно-правових актів до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Удосконалення функціонування Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів як напрямок державної політики цифровізації.

Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації. Оприлюднення нормативно-правових актів як завершальна стадія процесу нормотворчості. Строки оприлюднення і набрання чинності нормативно-правових актів. Особливості набрання чинності актами, які видані різними суб'єктами нормотворення. Систематизація законодавства як процес впорядкування нормативно-правових актів. Мета і способи систематизації. Проблемні питання систематизації українського законодавства. Державна політика у сфері систематизації нормативно-правових актів. Напрямки удосконалення роботи щодо здійснення систематизації законодавства.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС				
		Тема 1. Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	6	2	2	4
		Тема 2. Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС.	12	2	2	8
		Тема 3. Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила	12	2	2	8
		Тема 4. Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	44	8	8	28
		Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та обставини їх використання				
		Тема 1. Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів.	12	2	2	8
		Тема 2. Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-	12	2	2	8

		правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів.				
		Тема 3. Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у контексті мовної реформи.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроектування та новітні підходи до їх вирішення				
		Тема 1. Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилки.	12	2	2	8
		Тема 2. Державна реєстрація нормативно- правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України.	12	2	2	8
		Тема 3. Єдиний державний реєстр нормативно- правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно- правового розвитку.	12	2	2	8
		Тема 4. Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації.	6	-	-	4
		<i>Разом</i>	40	6	6	28
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Теоретичне обґрунтування та проблеми правового	-	-	-	

		забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС				
		Тема 1. Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	12	2	2	10
		Тема 2. Проблеми формування національної системи законодавства та її адаптації до законодавства ЄС.	10	-	-	10
		Тема 3. Нормопроектувальна техніка: зміст, елементи, правила	10	-	-	10
		Тема 4. Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки.	12	-	-	10
		<i>Разом</i>	44	2	2	40
		Модуль 2. Засоби, правила та інструменти нормопроектувальної техніки: фактори, умови та обставини їх використання	-	-	-	-
		Тема 1. Обставини та умови застосування правил формування змісту нормативно-правових актів.	10	-	-	10
		Тема 2. Лінгвістичні та стилістичні правила і вимоги до нормативно-правового акту: актуальність та сучасність державних стандартів.	10	-	-	10
		Тема 3. Українська правнича термінологія та проблеми її застосування у контексті мовної реформи.	10	-	-	10
		<i>Разом</i>	30	-	-	30
		Модуль 3. Актуальні проблеми практики нормопроекування та новітні підходи до їх вирішення	-	-	-	-
		Тема 1. Експертиза нормативно-правового	14	2	2	10

		акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилок.				
		Тема 2. Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України.	12	-	2	10
		Тема 3. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку.	10	-	-	10
		Тема 4. Опублікування та набрання чинності нормативно-правовими актами як вихідні умови процесу правореалізації.	10	-	-	10
		<i>Разом</i>	46	2	4	40
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів (тестів);

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота	
п/з	Колоквіум (тестування)	п/з	Колоквіум (тестування)	п/з	Колоквіум (тестування)		
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум (тестування)	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.

	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
--	-------	--

Диференційований залік	100	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
зараховано	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за

		допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Немоżliвість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
5. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
6. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019. № 400 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
7. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
8. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
10. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23.12.1998 № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14#Text>
11. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 № 3530-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3530-17#Text>
13. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
14. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-

ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

15. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.1996 № 468/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/96#Text>

16. Про затвердження Положення про порядок роботи з законопроектами та іншими документами, що вносяться Президентом України на розгляд Верховної Ради України: затв. Указом Президента України від 30.03.1995 № 270/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/95#Text>

17. Про поліпшення організації законопроектної діяльності: затв. Указом Президента України від 26.11.2003 № 1348/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1348/2003#Text>

18. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: затв. Указом Президента України від 15.11.2006 № 970/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006#Text>

19. Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади: затв. Указом Президента України від 09.02.1999 № 145/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145/99#Text>

20. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>

21. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України: Постанова Кабінету міністрів України від 11.12.1996 № 1504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1504-96-%D0%BF#Text>

22. Про затвердження положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>

23. Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру: затв.

- Постановою Кабінету міністрів України від 17.06.1994 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-94-%D0%BF#Text>
24. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету міністрів України від 23.04.2001 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF#Text>
25. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>
26. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2005-%D0%BF#Text>
27. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
28. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи від 24.04.2017 № 1395/5: Наказ Міністерства юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text>
29. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15#Text>
30. Порядок проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів Національним агентством з питань запобігання корупції: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 29.07.2020 р. № 325/20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-20#Text>
31. Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції: роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.05.2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-12#Text>
32. Рішення Конституційного Суду України від 09.07.1998 № 12-рп/98

- (справа про тлумачення терміну «законодавство»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98#Text>
33. Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 № 2-рп/2001 (справа про позачерговий розгляд законопроектів). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-01#Text>
34. Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2008 № 6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-08#Text>
35. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, затвержені Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15 серпня 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06#Text>
36. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>
37. Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акту: Наказ Міністерства юстиції України від 06.07.2011 № 1805/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0826-11#Text>

Література

Основна література:

1. Бодрова, І.І. Проблеми правового регулювання державного нагляду за додержанням органами місцевого самоврядування Конституції та законів в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ

- держ. буд-ва та місц. самоврядування . Харків: Право, 2019. Вип. 37. С. 37-55.
2. Загальна теорія права: підручник. за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
 3. Любченко, М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.
 4. Муртіщева А. О. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. 2022. Вип. 43. С.217-228.
 5. Петришина, М. О. Деякі аспекти реалізації актів суб'єктів місцевого самоврядування. Право і суспільство. 2016, № 5. С. 25 – 29.
 6. Петришина, М. О. До Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зупинення актів органів місцевого самоврядування». Актуальні питання публічного та приватного права. 2016, № 1. С. 12 – 17.
 7. Петришина, М. О. Інституційна та системно-структурна організація місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Актуальні питання публічного та приватного права. № 3 (11) 2015. С. 64 – 72.
 8. Петришина М. О. Нормопроектувальна техніка як засіб формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні: теоретико-правовий підхід / М. О. Петришина, Т. С. Мала. Актуальні питання публічного та приватного права. 2014. № 3(08). С. 256 – 263
 9. Петришина, М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія. Харків: Право. 2011, 232 с.
 10. Петришина, М. О. Особливості здійснення державного контролю у сфері місцевого самоврядування. Порівняльно-аналітичне право. № 5 (2019). С. 69 – 73.
 11. Петришина, М. О. Проблеми правового регулювання адміністративного нагляду й контролю за діяльністю органів місцевого

самоврядування: український і зарубіжний досвід. Порівняльно-аналітичне право. № 5. 2015. С. 75 – 79.

12. Петришина, М. О. Становлення та розвиток інституту правового моніторингу в Україні: проблеми та перспективи. Право і суспільство. № 2. 2015. С. 25 – 31.

13. Petryshyna M. O. The system of normative-legal acts of local self-government in Ukraine (Система нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні). Підприємництво, господарство і право. № 4. 2019. С. 145 – 150.

14. Petryshyna Maryna. The features of the system of normative-legal acts of local self-government of Ukraine: a rejection of the Soviet Union postulates in favor of the European Union values (Характерні риси системи нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні: відхід від постулатів Радянського Союзу на користь цінностей Європейського Союзу). Baltic Journal of European Studies. Autumn 2019. Vol. 9, Issue number 3. P. 286 – 310. ISSN:2228-0596.

15. Serohina S., Vodrova I., Novak A. Delegation of State Powers to Local Self-Government Bodies: Foreign Experience and Ukrainian Realities. (Делегування державних повноважень органам місцевого самоврядування: зарубіжний досвід та українські реалії) Baltic Journal of European Studies, 2019, Vol. 9, No. 3 (28). P. 262-285.

16. Серьогіна, С. Г., Бодрова, І. І., Петришина, М. О. Муніципально-правова політика як пріоритетний напрямок правової політики в умовах реформування територіальної організації влади та європейської інтеграції України (у співавт.). Вісник НАПрНУ. 2021, № 3. С. 129 – 143. <http://visnyk.kh.ua/uk/article/munitsipalno-pravova-politika-yak-prioritetny-napryamok-pravovovoyi-politiki-v-umovakh-reformuvannya-teritorialnoyi-organizatsiyi-vladi-ta-yevropeyskoyi-integratsiyi-ukrayini>
DOI: 10.37635/jnalsu

17. Серьогіна, С.Г., Петришина, М.О. Пошук оптимальної державно-

правової моделі контролю у сфері місцевого самоврядування та муніципальної нормотворчості: досвід країн ЄС. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування . - Харків : Право, 2022. Вип. 43. С.52-74.

18. Трихліб, Х. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології: монографія. Харків : Право, 2015. 224 с.

19. Чиркін, А. С. Компетенція органів місцевого самоврядування Польщі, Чехії та Угорщини. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2016. № 31. С. 227 – 241.

20. Чиркін, А. С. Місцевий референдум як форма муніципальної нормотворчості: досвід країн Вишеградської групи. Юридичний науковий електронний журнал. № 3. 2021. С. 76-79.

21. Чиркін, А. С. Нормотворчість органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 43. 2022 . С. 141-153.

22. Chyrkin, A. Reform of decentralization and regional policy in the Visegrad. Opcion. 2019. Vol. 35, # 90-2. 631 – 648.

23. Юридична техніка: навч. посіб. для вищих навч. заклад. / Л. Д. Шутак, І. І. Онищук. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.

Додаткова література:

1. Загіней, А. З. Правова експертиза як засіб виявлення недоліків тексту кримінального закону України: загальнотеоретичний аспект. Часопис Київ. Ун-ту права. 2013. №4. С. 270 – 273.

2. Кочан, І. М. Юридична термінологія крізь призму лінгвістики. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018. № 32 том. 3. С. 57 – 61.

3. Лисенко, М. О. Антикоруptionна експертиза нормативно-

правових актів як засіб забезпечення законності в правотворчій діяльності органів виконавчої влади. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2014. Вип. 66. С. 125 – 133.

4. Муртіщева А. О. Транспарентність у діяльності органів публічної влади: досвід зарубіжних країн. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 10. С. 602-606.

5. Онищук, І. Моніторингова експертиза проєктів нормативно-правових актів. Наук. часопис Нац. акад. прокуратури України. 2014. №4. С. 122 – 133.

6. Палій Н. О. Гендерна правова експертиза. Сучасні виклики та завдання. Альманах права. 2019. Вип. 10. С. 226 – 231.

7. Погребняк, Н. С. Експертиза у сфері законотворчості: на прикладі діяльності Апарату Верховної Ради України (теоретичний аспект). Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 31. 2016. С. 39 – 51.

8. Предместніков О. Повноваження Міністерства юстиції України у сфері державної правової політики: нормотворчість і правова експертиза. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 4. С. 56 – 61.

9. Рибікова, Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів як правова категорія та наукова доктрина. Юрид. вісн. 2013. №4. С. 28 – 32.

10. Семчик, В. Науково-правова експертиза як форма доктринального тлумачення законодавства. Право України. 2013. №5. С. 409 – 415.

11. Сербін, М. М. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів: характеристика та проблеми правового регулювання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 272 – 278.

12. Філик Н. В. Процедура проведення правової експертизи

нормативно-правових актів в Україні. Юридичний вісник. 2017. № 2 (43).

13. Фулей, Т. Проведення експертизи проектів нормативно-правових актів з використанням методики вирішення проблем. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2013. 168 с.

14. Хворостянкіна, А. В. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. Міністерство юстиції України: URL: <http://www.minjust.gov.ua/0/6669>.

15. Хомов, С. М. Громадська антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції в діяльності Державної фіскальної служби України. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право. 2015. Вип. 2. С. 278 – 283.

16. Яцишин, Н. П. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. Термінологічний вісник: зб. наук. пр. Київ: ІУМ НАНУ 2013. Вип. 2 (2). С. 99 – 103. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51296/17Yats%20%D1%83sh%20%D1%83n.pdf?sequence=1>

17. Legislative drafting in Canada. URL: <https://ciaj-icaj.ca/en/library/papers-and-articles/legislative-drafting/>

18. Legislative drafting in Latvia. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/59/56/44574983.pdf>

19. Legislative drafting in Poland. URL: https://www.legislationline.org/download/id/2612/file/Poland_Lawmaking_Poland_Rules_Patterns_Legislation_2005.pdf

20. [Legislative drafting in the United Kingdom. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. URL: http://www.oecd.org/dataoecd/58/49/44577527.pdf](http://www.oecd.org/dataoecd/58/49/44577527.pdf)

Інтернет-ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України;
2. <http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України;
3. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України;
4. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Кабінет Міністрів України;
6. <http://www.minjust.gov.ua/> - Міністерство юстиції України.

СЕНМК

<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/>;

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів».